

21.10.2025

Dnro Tukes 12308/00.00.01/2025

Eduskunnan ympäristövaliokunta
YmV@eduskunta.fi

Lausuntopyyntö 13.10.2025 / Ympäristövaliokunnan kokous, keskiviikko 22.10.2025 klo 9.30

Lausuntopohja

Eduskunnan ympäristövaliokunta on pyytänyt kirjallista lausuntoa Turvallisuus- ja kemikaalivirastolta (Tukes) hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi kemikaalilain 13 §:n muuttamisesta (HE 151/2025 vp). Kemikaalilakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että Tullille ehdotetaan palautettavaksi sillä ennen säädösmuutosta 260/2022 kemikaalilain 13 §:n nojalla ollut toimivalta valvoa kemikaaleja, biosidivalmisteita tai käsiteltyjä esineitä yksityishenkilöiden maahan tuomina toisesta jäsenvaltiosta. Samalla ehdotetaan, että Tullille palautetaan sillä saman pykälän nojalla ollut oikeus myös valvoa tavarán saapumista maahan EU:n muista jäsenvaltioista EU:n sisäliikenteessä. Esityksellä pyritään erityisesti turvaamaan Tullin toimivalta rajoittaa sellaisten biosidivalmisteiden tai käsiteltyjen esineiden tuontia, jotka voivat aiheuttaa riskiä ihmisten terveydelle tai ympäristölle.

Tukes valvoo kemikaalilain 8 §:n mukaisesti mm. biosidivalmisteiden ja käsiteltyjen esineiden markkinoille saattamiseen liittyvien EU:n kemikaalilainsäädännön velvoitteiden noudattamista Suomessa markkinoilla olevien tuotteiden osalta. Tukes kannattaa esitettyjä muutoksia, mutta haluaa esittää vielä muutaman huomion.

Tukes pitää esitystä tärkeänä ihmisten ja eläinten terveyden sekä ympäristön suojelemiseksi. Muutos turvaisi erityisesti kuluttajien verkkokaupan kautta ostamien ja ilman kansallista hyväksyntää Suomeen tuotavien biosidivalmisteiden tehokkaan valvonnan rajalla ja täydentäisi näin Tukesin valvontaa sekä muuta kemikaalilain nojalla tehtävää valvontaa.

Kemikaalilain 13 §:llä on säädetty Tullille toimivalta tiettyjen kemikaalilaissa mainittujen tuotteiden valvomiseksi. Muun muassa kuluttajien toisesta jäsenvaltiosta tilaamien biosidivalmisteiden valvontaa tehtäisiin tullilain (304/2016) nojalla. Tullilain 1 §:n 3 momentin mukaan tullilaissa säädettyjä toimivaltuuksia voidaan käyttää unionin oikeuden mukaisin edellytyksin unionin jäsenvaltioiden (*jäsenvaltio*) välisessä liikenteessä (*sisäliikenne*) muun muassa tavaroiden Suomeen tuontia koskevien kieltojen ja rajoitusten noudattamisen valvomiseksi. Ottamatta kantaa tullilain säännöksiin Tukes toteaa, että biosidivalmisteiden ja käsiteltyjen esineiden tuontia koskevista rajoituksista ei ole nimenomaisia oikeusohjeita EU:n kemikaalilainsäädännössä tai kemikaalilaissa. Biosidiasetuksella¹ kuitenkin rajoitetaan biosidivalmisteiden käyttöä: asetuksen 17 artiklan 1 kohdan mukaan biosidivalmisteita ei saa asettaa saataville markkinoilla tai käyttää, ellei niille ole annettu tämän asetuksen mukaista lupaa. Biosidivalmisteiden käytön valvonnasta säädetään kemikaalilain 11 §:n 1 momentin 2 kohdassa.

Esityksen perusteluissa mainitaan vaatimustenvastaisesta biosidivalmisteesta esimerkkinä valmiste, jolla ei ole Tukesin ennakkollista hyväksyntää. Esityksen perustelujen mukaan:

- jotta biosidivalmiste olisi ylipäättään sallittu Suomen markkinoilla, sen tulee olla Turvallisuus- ja kemikaaliviraston (Tukes) hyväksymä (s. 3)
- Vaikka biosidivalmiste tai käsitelty esine olisi laillisesti asetettu saataville markkinoilla toisessa jäsenvaltiossa, se ei täytä Suomen kansallisia vaatimuksia, jos siltä puuttuvat Turvallisuus- ja kemikaaliviraston hyväksyntä sekä kansallisesti vaaditut käyttöohjeet suomeksi tai ruotsiksi (s. 7)

Kaikkien biosidivalmisteiden ei kuitenkaan tarvitse olla Turvallisuus- ja kemikaaliviraston (Tukes) hyväksymiä, jotta niitä saisi tuoda laillisesti Suomeen toisesta EU:n jäsenmaasta. Biosidivalmiste saattaa kuulua vanhojen tehoaineiden arviointiohjelman (biosidiasetuksen 89 artikla sekä komission delegoitu asetus (EU) 1062/2014), missä tapauksessa sitä koskee siirtymäsäännöksiä. Sellaista biosidivalmistetta, jonka sisältämän tehoaineen arviointi on edelleen kesken EU:ssa, saa biosidiasetuksen 89 artiklan 2 kohdan mukaisesti olla markkinoilla ilman biosidivalmistelupaa, ja tällaiseen biosidivalmisteseen voidaan soveltaa biosidiasetuksen voimaan

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 528/2012, annettu 22 päivänä toukokuuta 2012, biosidivalmisteiden asettamisesta saataville markkinoilla ja niiden käytöstä

tullessa voimassa ollutta jäsenvaltion järjestelmää. Jos biosidivalmiste ei kuulu mihinkään kemikaalilain 5 luvussa tarkoitetuista valmisteryhmistä, eikä siltä siten kemikaalilain 27 §:n mukaisesti edellytetä Suomen kansallista lupaa, on sen markkinoille saattaminen ja käyttö sallittua. Edellä mainittujen siirtymäsäännöksiä lisäksi biosidivalmisteella voi olla Tukesin myöntämän luvan sijasta unionin lupa.

Ehdotuksen sanamuodon mukaan Tulli valvoisi *biosidivalmisteiden hyväksymistä koskevien velvoitteiden noudattamista*, ja Tukes katsoo esityksen kattavan myös edellä mainitut poikkeuksellisemmat tilanteen eräistä esityksen perusteluista huolimatta.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti. Allekirjoittajan henkilöllisyyden ja allekirjoituksen ajankohdan voi varmistaa allekirjoitusta klikkaamalla ja asiakirjan aitous voidaan todentaa sähköisesti. Jos asiakirjaa muutetaan jälkikäteen, allekirjoitus ei ole enää kelvollinen. Sähköinen asiakirja on alkuperäiskappale, eikä allekirjoituksen oikeellisuutta voi varmistaa paperitulosteesta. Alkuperäisen sähköisen asiakirjan voi tarvittaessa pyytää Tukesin kirjaamosta.

